

De Rith Nora 265 produceert meer dan 200.000 kilo melk

‘Ik zit altijd op haar te wachten in de melkstal’

Adrion van Beek melkt de ruim 200 koeien van De Rith Holsteins in Breda bijna altijd zelf en kijkt daarbij steevast uit naar het moment dat de oudste koe de melkstal betreedt, een koe die zijn schoonvader nog fokte. De 56-jarige Van Beek is nog maar zeven jaar fulltime melkveehouder. Maar liefst 24 jaar had hij een volledige baan in de periferie, eerst als NRS-inspecteur en later bij Alta.

Met haar grijzende kop valt De Rith Nora 265 meteen op. Ze staat voor in de stal aan het voerhek te vreten en heeft achter zich de beschikking over een grote strobox. Ze verblijft daar sinds ze enkele dagen eerder, in verband met de vakantieperiode al op de dag van de melkcontrole, werd gehuldigd door CRV. Nora produceerde op de avond van 30 juni en in de ochtend van 1 juli in totaal 12,2 kilo melk, waarmee ze een voortschrijdende levensproductie realiseert van 200.145 kilo melk met 4,04 procent vet en 3,30 procent eiwit in 5.458 dagen. Dat blijkt wanneer Lisette van Beek even later de woonkamer binnenkomt met de zojuist geüpdatete koekaart van de kersverse tweehonderdtonner.

Nora blijft

Adrion van Beek benadrukt dat de huisvesting van de 19 jaar oude koe – ze is geboren op 25 juli 2001 – tijdelijk is. „Eigenlijk wil ze helemaal niet afgezonderd worden.” Nora staat enkele dagen apart, zodat ze ook voor de foto's die voor dit vakblad worden gemaakt, nog schoon is. Maar daarna gaat ze 'gewoon' weer het koppel in. Ze mag op het

bedrijf blijven, totdat ze ooit een natuurlijke dood zal sterven. „Uiteraard heeft het nog aanhouden van deze koe niks met economie te maken, maar de koe is voor mij en de familie heel bijzonder”, aldus Van Beek. „Ik zit ook altijd op haar te wachten in de melkstal.” Lang hoeft dat overigens nooit te duren. Hij omschrijft Nora als slim en een 'baaskoe'. Ze is slim, omdat ze het gevaar uit de weg gaat en tevens dominant, omdat ze zich nog altijd bij de eerste groep in de melkstal meldt. De vierde tweehonderdtonner van Nederland is nog klokgaaf. Haar rug is kaarsrecht, het kruis zit er perfect in, de achterbenen zijn krachtig en mooi droog en de uier is gezien haar productie nog ondiep, zijdezacht en met de spenen er perfect onder. Dat is bijzonder, maar wellicht meteen ook de reden dat ze het zover heeft kunnen schoppen. Behalve haar grijze kleur verraden alleen de artrose aan haar knieën en haar daardoor wat kromme voorbenen haar hoge leeftijd. Als gevolg daarvan heeft ze wat moeite met opstaan, maar eenmaal in de benen, weet ze zich nog vlot voort te bewegen. Nora kalfde in totaal twaalf keer en in september 2017 voor het laatst. Het resulterende

vaarskalf is meteen ook de enige nakomeling die van haar op het bedrijf resteert, een dochter van Malki, die het gezien haar lactatiewaarde van 118 uitstekend doet. Eerdere vaarskalveren vertrokken naar andere veehouders. Nora 265 is in haar huidige lactatie ruim duizend dagen aan de melk en wordt niet meer tochtig. „Maar in het bejaardenhuis worden natuurlijk ook weinig baby's geboren”, lacht Van Beek.

Kort drachtig

Desalniettemin is Nora vorig jaar nog enkele maanden drachtig geweest. Dat is Van Beek te weten gekomen door de koe via de melk op drachtigheid te laten onderzoeken. Het leidde uiteindelijk niet tot een kalf, maar zorgde er wel voor dat de koe weer wat meer melk ging geven, waardoor ze uiteindelijk de magische barrière wist te slechten. Nora heeft als afstamming Addison x Marconi x Sunny Boy x Botermijn 728 (Ned Boy x Rocket) x Tops. Een stamboom met louter 'Nederlandse' stieren, stieren bovendien die voor veel levensduur hebben gezorgd. Ook aan moederskant zat het qua levensduur wel

aan klinkers. Bij het bedrijf hoort ruim 150 hectare grond, waarvan 60 hectare in eigendom. Van het areaal bestaat 30 hectare uit natuurgebied. Het resulterende hooi wordt voor de ene helft als structuurbron en voor de andere helft als strooisel voor het jongvee gebruikt. Van het resterende areaal bestaat 30 hectare uit maïs – die al vroeg werd beregend – en de rest uit gras. De huiskavel beslaat 30 hectare en wordt gebruikt om de koeien 's nachts op te weiden. De melk wordt onder het 'On the way to Planet Proof'-label geleverd aan FrieslandCampina. De stal heeft een geïsoleerd dak en binnenkort worden er ventilatoren in geïnstalleerd. Ook komen er na een toegewezen SDE-subsidie zonnepanelen op het dak. Eerder wees Van Beek aanvragen

Boven de melkstal bevindt zich een skybox, die een mooi uitzicht biedt over de 0+6-0-rijige MDV-stal met Veld-V-ecovloer en gescheiden mest in de boxen.

snor: twee koeien wisten de eveneens bijzondere mijlpaal van 100.000 kilo melk te halen. Tops-dochter Nora 112 deed dat in 1995 en haar grootmoeder Nora 8 (v. Hiltje N Adema) deed dat al in de jaren tachtig. Nora 265 werd zelf in 2011 honderdtonner en maakte in 2014 de 10.000 kilo vet en eiwit vol.

De Rith Chassee

Nora 265 werd gefokt door Lisettes vader, Jos Peeters, die tegenwoordig op 75-jarige leeftijd nog altijd zijn bijdrage levert op het bedrijf. Peeters fokte ook de veel benutte fokstier De Rith Chassee uit de Tetje-koefamilie, waar Van Beek later ook succesvol mee was op shows. Ook fokte hij een honderdtonnerdochter van de stier, eveneens een Tetje. Adrion en Lisette van Beek namen in 2007 het bedrijf van haar ouders over. Adrion is

zelf ook geboren op een melkveebedrijf, een bedrijf dat werd overgenomen door zijn jongere broer Johan. „Destijds werd ik afgekeurd voor de militaire dienst, om vervolgens aan het werk te gaan. Zo kon Johan thuis op de boerderij als 'onmisbaar voor het bedrijf' worden aangemerkt. Het gevolg was dat mijn plekje zo was vergeven, maar dat was ook goed. Hij en onze vader konden ook heel goed met elkaar overweg.” Na een kleine twee jaar bij een andere veehouder te hebben gewerkt, werd Adrion in 1989 inspecteur voor het NRS. „Een droombaan.” In 2000 stapte Van Beek desondanks over naar concurrent Alta. „Samen met twee collega's mocht ik er het foktechnisch gebeuren gaan vormgeven.” Van Beek werd er de hoofdinspecteur van het Tellus-korps en ging deel uitmaken van Alta's managementteam. Daarnaast gingen hij en zijn vrouw eveneens

in het jaar 2000 – „in het kader van 'we zien wel'” – in maatschap met Jos en Nel Peeters.

Schok in de familie

Nadat ze het bedrijf in 2007 hadden overgenomen en op de locatie kwamen te wonen, bleef Adrion evengoed fulltime voor Alta werken, een periode waarin Lisette veel werk voor het melkveebedrijf verrichtte. De situatie veranderde in 2013, toen Adrions broer Johan na een kort ziekbed op 47-jarige leeftijd plotseling overleed. Een klap die hun vader Martien niet te boven kwam; hij overleed enkele maanden later. Johans zoon Jeroen, de potentiële bedrijfsopvolger, was destijds pas 18 jaar oud en Adrion wilde beschikbaar zijn om hem indien nodig te kunnen ondersteunen. Inmiddels runt Jeroen inderdaad Southland Holsteins in Teteringen. ▶

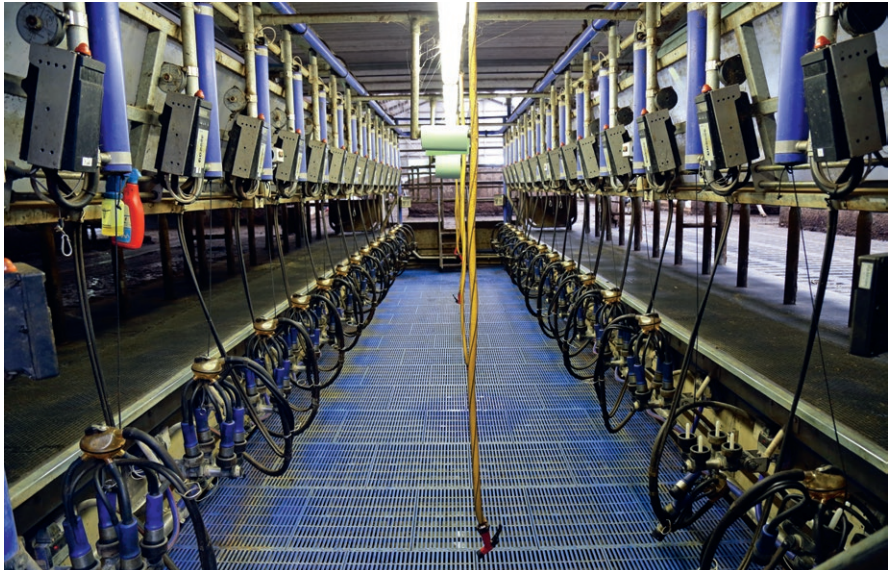

Bedrijfsgegevens

Adrion (56) en Lisette (50) van Beek-Peeters runnen samen De Rith Holsteins in Breda. Ze hebben vier kinderen: Elvira (21), Martin (20), Veronique (16) en Joran (14), van wie Martin en Veronique mogelijk belangstelling hebben om het bedrijf in de toekomst over te nemen. Op het bedrijf worden ruim 200 koeien gemolken met een rollend jaargemiddelde van 11.635 kilo melk met 4,11 procent vet en 3,40 procent eiwit. De veestapel is ingeschreven met gemiddeld 84,3 punten voor het exterieur en het bedrijf bracht negen honderdtonners en één tientonner (Nora 265) voort. Adrion en Lisette namen het bedrijf in 2007 van haar ouders over en groeiden sindsdien fors. In 2014 werd er een nieuwe stal gebouwd op een ruim erf met 5.200 vierkante meter

voor een biogasinstallatie van de hand. „Ik zie dat niet zitten. Onder het mom van 'zo lang er honger in de wereld is' heeft mijn oud-werkgever Pon ze er ook allemaal weer uitgegooid.” De Rith Holsteins bevindt zich vlak bij de stad Breda in een landenschappelijk hoogwaardig gebied. „De Rith is een begrip in de omgeving en wij proberen daar een bijdrage aan te leveren.” In de oude Vlaamse schuur op het erf wordt jongvee gehuisvest, maar mogelijk verandert dat in de toekomst en gaat de familie meer richting consument doen, door er ambachtelijke producten te gaan verkopen. Op dit moment komen er al mensen, vooral uit andere culturen, rauwe melk aan huis kopen. „Sinds de coronacrisis is de verkoop verdubbeld.”

De koeien worden gemolken in een 2 x 14-stands zij-aan-zij melkstal, waarin Adrion naar schatting 13 van de 14 keer in de week zelf melkt.

Als koeien niet drachtig willen worden, gebruikt Van Beek witrikstieren als Murphy en Joeri, met uitstekende resultaten tot gevolg.

In de tochtvrije ruimte tussen de oude stal voor aan de weg en de nieuwe ligboxenstal worden de jongste kalveren in eenlingboxjes gehuisvest.

De droge koeien en drachtige pinken hebben de beschikking over de oude ligboxenstal voor aan de weg, met daarbij een uitloop naar buiten.

Toen Adrion en Lisette in 2007 in Breda startten, was het bedrijf met 50 à 60 koeien wat kleiner dan gemiddeld, ook omdat er lang werd gedacht dat er geen opvolger was. Ze ondervonden ook nogal wat weerstand bij hun adviseurs bij de keuze toch boer te worden. „We hadden beiden een goede baan (Lisette was teamleider bij de woningstichting, red.) en we leverden zekerheden in voor onzekerheden. Maar Pon heeft altijd gezegd dat je moet uitgaan van je doelen en niet van je barrières”, stelt Van Beek. Hij spreekt met zichtbaar ontzag over zijn voormalige werkgever Wijnand Pon, de grote baas van Alta. Na de bedrijfsovername nam het aantal koeien op het bedrijf gestaag toe, totdat er uiteindelijk honderd koeien in de stal met 54 ligboxen liepen. „De ene helft kon eten en de andere helft liggen, maar niet tegelijk”, zegt Lisette, „maar toch gaven de koeien goed, de productie zat toen al op 10.500 kilo melk.”

In 2013 stopte Adrion bij Alta, om zich volledig te focussen op het eigen melkveebedrijf. Een jaar later verrees er een nieuwe stal voor ruim 200 koeien. In de stal werd een 2 x 14-stands zij-aan-zij melkstal gebouwd, waar Adrion sindsdien bijna altijd zelf in melkt. Dat moest eerst wel wennen. „Na 24 jaar koffie-drinken voel je alles.”

’s Nachts weidegang

De productie van de inmiddels ruim 200 koeien is gestegen naar zo’n 11.500 à 12.000 kilo melk per koe, waarbij de koeien de beschikking hebben over een ruime stal met gescheiden mest in de boxen. „Ik heb nooit meer een speenbeschadiging gehad, sinds ze in de nieuwe stal lopen.” Van Beek houdt tevens 300 stuks jongvee, waarvan 60 stieren. De dieren in de leeftijd van zeven maanden tot twee jaar – hon-

derd stuks – zijn bij jongveeopfokker Johan Jochems ondergebracht. De stieren worden voor de dekkerij verkocht, wat voor een omzet en aanwas zorgt van 9,2 cent. Van Beek vertelt dat het financieel niet eenvoudig is om op latere leeftijd nog een bedrijf over te nemen. „Daarom voeren en melken we hard.” De koeien krijgen een rantsoen verstrekt van mais, gras, bierbostel, perspulp, GrainPro (tarwegistconcentraat), mineralen, gisten, kobaltzout en vitamine B12. „Door het kobaltzout hebben de koeien een beter afweersysteem. We hebben ook nauwelijks ziekten, onze veeartskosten zijn zeer laag.” Naast het hoogwaardige basisrantsoen krijgen de koeien nog maximaal 4 kilo krachtvoerbrok in de voerautomaat en worden ze ’s nachts geweid. „Overdag heb je de koeien altijd nodig”, verklaart de veehouder. Adrion heeft een weegsysteem van CowConnect op de voermengwagen en in de trekker. Daarmee ontdekte hij dat de koeien de afgelopen week 700 kilo meer voer opnamen dan de week ervoor, toen het heet was. „Als je niet goed voert, merk je dat meteen. Daarom heb ik ook grote zorgen over de voermaatregel van minister Schouten. Ze weet niet waar ze over praat en toch wil ze de koeien voeren”, aldus Adrion. „Er is zoveel energie gestoken in het uitdokteren van een goed rantsoen, koeien zijn topatleten en daar wordt dan zomaar een streep doorheen gezet”, voegt Lisette toe.

Exterieur

In de fokkerij blijkt het exterieur leidend. „Binnen de exterieurtop zoeken we dan weer productiestieren”, aldus Van Beek. „Ik kan namelijk niet tegen koeien die te weinig melk geven.” De fokker stelt dat het exterieur bovendien gekoppeld is aan levensduur. Bij de meest recente bedrijfsinspectie werden 36 vaarzen ingeschreven met gemiddeld 83,1 punten. 18 hadden 85 punten of meer, maar er waren er ook enkele beneden de 80 punten. „Er zit er eentje tussen die door de uier is gegaan, maar die geeft wel 50 liter. Dus die gaat niet weg, we moeten hier toch elke dag geld verdienen. Bovendien kún je de slechtste

niet kwijt en wil je de beste niet kwijt. We verkopen vooral uit het middensegment.” Uiteraard is het fokken van showkoeien voor liefhebber Adrion ook niet geheel onbelangrijk. Hij investeerde in andere koefamilies en is een trouwe deelnemer aan de NRM. Twaalf koeien op het bedrijf werden inmiddels excellent verklaard. Van Beek zegt van ’rasmelk-koeien’ te houden en was als (oud-)inspecteur ook al menigmaal jurylid op shows. „Ik support het keuringsgebeuren enorm, al vind ik wel dat op de grote shows, zoals de NRM en de HHH-show, de Europese regels moeten worden gehanteerd. Buitenlandse juryleden zijn helemaal niet gewend om koeien van achteren naar voren te moeten opstellen; Nederland zou zich wat dat betreft gewoon moeten aansluiten bij de wereldwijde norm.” Op regionaal niveau gelden wat Van Beek betreft andere regels. „Daar moeten we het weer niet te professioneel maken. Ik ga er althans ’s nachts niet uit om de keuringskoeien op speciale tijden te melken.”

Fok- en genomicsstieren

Bij de stierkeuze let Adrion op zaken als voorhand, middenhand en kruisbreedte. Verder gebruikt hij genomicsstieren en fokstieren in een fiftyfifty-verhouding. „We gebruiken weer meer fokstieren dan in het recente verleden, omdat de betrouwbaarheid hoger is en je gerichtere combinaties kunt maken.” Het stiergebruik bestaat uit AltaMaster, Alligator, Hotline, Forte, Malki, Nirvana, Moovin, Thunder Storm, Stantons Chief, Midwolder Martin, MVP, Barnkamper Marilyn Climax en Bossink Red Max. De laatste is roodbont en heeft met Curtis x Jotan een wat afwijkende afstamming en aAa-code (evenals Malki). „Dat hebben we toch nodig”, stelt Adrion. Ook bij ’lomp grote’ koeien past hij een compensatieparing toe, door er een Jersey-stier (VJ Hilario) op te zetten. En verder lopen er een paar dieren met de witrik-aftekening in het koppel en dat zijn zeker niet de minste. „Van vroeger uit heb ik een zwak voor de witrik”, zegt Van Beek. „Ik gebruik witrik-stieren (Murphy en Joeri, red.) als koeien niet drachtig willen worden. Wat dat

betreft is de vruchtbaarheid in de fokkerij het grootste aandachtspunt.” De fokker laat zijn jongvee niet genoomtesten. „Ik heb een hekel aan haren trekken en het is een kwestie van eerst motiveren om dieren aan te bieden en vervolgens demotiveren, omdat ze toch niet goed genoeg zijn. Bovendien kun je ook niet alleen je slechtste dieren verkopen. Ik heb meer aardigheid aan het verkopen van koeien aan boeren die later uit tevredenheid weer terugkomen.”

Niet meer koeien

De komende jaren staan in het teken van continueren. Van Beek wil althans niet nog groter groeien of meer koeien melken. Hij zet de arbeid op het bedrijf zonder vreemde arbeid rond – de medewerker voor een dag in de week is tijdelijk uitgeschakeld – maar heeft wel doorlopend stagiairs. „Verder

is mijn schoonvader nog volop actief en springen ook de kinderen bij. En Lisette heeft natuurlijk een centrale rol, ze doet ook de administratie. Maar we zijn evengoed beperkt in de arbeid, dus we zoeken mensen die bij ons passen en ook handjes.” Zo worden bij de tweewekelijkse drachtcontrole ook stevast de klauwen behandeld met het Claw Clean System, waarbij ze in één werkgang worden gereinigd en gedesinfecteerd. „We boeren vanuit de opbrengstenkant, niet vanuit de kosten, ik mag graag geld uitgeven.”

Tekst: Anne Hiemstra
Beeld: Ellen Meinen

Heeft u vragen en/of opmerkingen, neem dan contact op met de redactie via redactie@melkvee.nl of tel 0314 – 62 64 38.

De als vaars 1,39 meter grote Nora 265 werd als 15-jarige weer ingeschreven. Ze mat 1,44 meter en kreeg 88 punten.

Met haar slimheid en dominante karakter komt Nora 265 nog altijd met de eerste groep in de melkstal.